

Täysistunto

Torstai 4.6.2026 klo 16.01

2.3. Suullinen kysymys kuntien lähipalveluista (Timo Mehtälä kesk)

Suullinen kysymys SKT 96/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraava kysymys. Keskustan eduskuntaryhmä, edustaja Mehtälä. [Krista Kiuru: SDP:n puheenjohtaja ei saanut puheenvuoroa! — Perussuomalaisen ryhmästä: Eikö saanut?] — Nyt hiljaa! — Mehtälä.

Keskustelu

16.36 **Timo Mehtälä kesk:** Arvoisa puhemies! Miksi hallitus ajaa Suomen kuntia lahti-penkkiin? Kuntien rahoitusta on leikattu tällä vaalikaudella valtavasti, ja nyt hallitus tekee hankintalain uudistuksen, joka on käytännössä kokoomuksen piilotettu suurkuntamalli. Se tuo pienille kunnille 600 miljoonan euron kustannukset ja ajaa monet kunnat pakkoliitoksiin, [Pertti Hemmilä: Ei pidä paikkaansa!] mutta uutta kilpailua se tuottaa vain 150 miljoonan euron edestä.

Eikä tässä vielä kaikki. Viime vuonna valtion toimipisteistä joka neljäs lakkautettiin. Kotiseudultani on lakkautettu Maanmittauslaitoksen konttori, Oulaskankaan sairaalan palvelut, ja nyt on vielä poliisi lähdössä. Tämä hallitus siis ajaa etelän suurkaupunkien etuja koko muun maan kustannuksella. Kysyn valtiovarainministeri Purralta: miksi teette jatkuvasti päätöksiä, jotka ajavat Suomea kohti konkurssia, [Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä] ja kaiken lisäksi kurjistatte ihmisten arkea tuolla maakuntien Suomessa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Purra vai ministeri Ikonen? Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.37 **Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt tuon hankintalakikysymyksen osalta vastuuministeri on poissa, mutta ensin tästä kuntien rahoituksesta. Tämä hallitus on pitänyt yhtenä peruslupauksenaan sitä, että perusopetusta vahvistetaan. Me olemme vahvistaneet perusopetusta 200 miljoonalla [Anne Kalmari: Valtionosuuksia viedään!] ja sen vuoksi pitäneet kiinni myös kuntien rahoituksesta niin, että nytkin tulevilla kehyskaudella 2027—2030 hallituksen päätösten johdosta kuntien talous vahvistuu, kuntatalous vahvistuu. Se on lupaus, josta olemme halunneet pitää kiinni juuri tämän perusopetuslupauksen osalta.

Mitä tulee valtion palveluverkkoon, niin sitä olemme kehittämässä uudella tavalla ja helpottamassa ihmisten asiointia eri tavoin. Helpotamme digitaalista asiointia, että ihmisten on helpompi viranomaisilta ihan 24/7 saada esimerkiksi neuvontaa tulevaisuudessa. Tänä on juuri eduskunnalle annettu viranomaisneuvonnan tekoälylainsäädäntö, jolla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2026 vp

helpotetaan tätä asiointia, sujuvoitetaan sitä. Tällä viikolla on avattu uusi Suomi-piste esimerkiksi täällä Helsingissä. Niitä tulee ympäri Suomen. Mainitsitte Maanmittauslaitoksen. Siellä on useita eri viranomaisia yhdessä palvelemassa, eli ihminen saa samalta luukulta useiden viranomaisten palveluita, [Antti Kurvinen: Luukut on vaan kaukana!] ja näitä on tulossa 2030 mennessä ympäri Suomen. [Puhemies: Aika!] Eli haemme erilaisia tapoja helpottaa ihmisten asiointia sekä digitaalisesti että fyysisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Ja vielä toisen kysymyksen esittää edustaja Mehtälä.

16.39 **Timo Mehtälä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministerin vastaus ei oikein tyydyttänyt, mutta minulla on tässä kädessäni Suomen Kuvalehden tammikuussa 2012 vuodettu kokoomuksen piirtämä kuntakartta 70 kunnan Suomesta, jossa on jopa kokonaisten maakuntien kokoisia kuntia. [Antti Kurvinen: Vanha haave!] Kokoomus väitti silloin, että suurkunnat tuottaisivat miljardien säästöt kuntien talouksiin. Lopulta silloinen pääministeri Katainen myönsi, että lukema oli keksitty. Kun suurkunnissa ei ollut silloin järjen häivääkään, niin miten sillä voisi tänä päivänä olla merkitystä?

Kuitenkin kokoomus on omassa ohjelmassaan kaivanut kuntakarttansa naftaliinista. [Pia Sillanpään välihuuto] Suomen julkinen talous on nyt siinä tilassa, että pienten kuntien kanssa näpertely ei auta mitään. Sen sijaan olisi nyt katsottava läpi koko maan hallintorakenne kokonaisuutena, myös tsarinaikainen ministerirakenne. [Mauri Peltokangas: Tämäkin vielä!] Kysyn pääministeri Orpolta: millä ilveellä tämä teidän ajamanne suurkunta pelastaisi nyt Suomen talouden ja ihmisten palvelut, kun edellisellä kerralla sama päämäärä todettiin valtapoliittiseksi höttöpuheeksi?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten pääministeri Orpo.

16.40 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin ihan tosissanne esittelette vuoden 12 kuntakarttoja, [Naurua perussuomalaisista] ettekö te parempaan pystyisi? Minä ajattelisin, että kuntakentässä on tapahtunut aika paljon sen jälkeen. On viety läpi soteuudistus, valtava muutos noiden päivien jälkeen, silloin siitä ei ollut tietoaakaan. Meillä kunnat ovat olleet aivan uudessa tilanteessa tämän soteuudistuksen myötä, ja nyt samaan aikaan, kun hyvinvointialueita laitetaan hyvään kuntoon ja toimimaan, on tullut aika sille, että mietitään kuntien tulevaisuutta, ja minusta on hyvä, että siitä keskustellaan.

Varmasti eri puolueilla on erilaisia näkemyksiä, mutta kaikkein tärkeintä on se, että meillä on terve kuntarakenne, kunnat ovat elinvoimaisia. Olisi hyvä, että niissä kunnissa syntyisi lapsia ja että siellä kunnassa olisi koulu ja että ne lähipalvelut, ne tarpeelliset, olisivat siellä saatavilla ja ennen kaikkea se elinvoima niissä kunnissa. Siihen meidän hallitus tähtää, että Suomessa olisi yrityksiä ja työpaikkoja joka kunnassa, jotta se kunta voi pärjätä muullakin kuin valtionapujen varassa. Mutta älkää, hyvänen aika, noin kaukaa niitä olkiukkoja hakeko.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Räsänen, Hanna.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2026 vp

16.41 **Hanna Räsänen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä täytyy sanoa, että tuntuu varsin pahalta, kun katsoo hallitusaitiota, ja ministerit nauroivat siellä, kun me esitimme kysymyksen. [Mauri Peltokangas: Ei kai tuolle muuta voi!] — Olette sanoneet vasta vähän aikaa sitten, että kuntien määrää tulee tarkastella. Historia on opettanut, että kannattaa katsoa myös taaksepäin, niin että näkee, mitä on tulevaisuudessa tulossa. Meillä on taas kokoomusjohtoinen hallitus, eikä ole kovin kaukaa katsottua, että kun lähdetään puhumaan kuntien määrästä, niin kohta on taas tuo 70 kunnan kartta esillä. Ja jos sanotte, että olette vahvistaneet kuntien taloutta, niin se ei kyllä pidä paikkaansa. Te tuotte tämän hankintalain. Te olette sanoneet, että on byrokratian purkua, mutta ensin veitte kunnilta rahat, ja byrokratia jäi. Sen lisäksi teillä on nytten tilanne Suomessa, että osa Suomen kunnista maksaa siitä hyvästä, että ne saavat tuottaa kuntalaisille palvelut. Otan esimerkkinä vaikka Kaavin, Kemin ja Kouvolan: siellä käytännössä kuntalaiset maksavat valtiolle siitä hyvästä, että kunta tuottaa heille palvelut. Joten ei ole, kuulkaa, kovin kaukaa katsottu tuo karttajarjoitus. [Puhemies koputtaa] Nyt sanonkin pääministerille ja kysyn pääministeriltä: miten te vastaatte näille kuntalaisille, ketkä aidosti pelkäävät kotikunnan puolesta?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, vai ottaako ministeri Ikonen? Orpo, olkaa hyvä.

16.42 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuntaministeri voi jatkaa, mutta tämä mallihan, jossa meillä on näitä negatiivisia valtionosuuksia, johtuu siis edellisen hallituksen tekemästä soteuudistuksesta ja rahoitusmallista [Välihuutoja] — pyydän anteeksi, että joudun viittaamaan edelliseen hallitukseen, mutta kun edellinen hallitus sen teki — ja on osoittautunut, että se on erittäin erittäin virheellinen malli, ja sen korjaaminen on osoittautunut erittäin vaikeaksi. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Tämä hallitus ei ole ollut vähentämässä kuntien määrää. Jos syntyy vapaaehtoisia kuntaliitoksia, me tuemme niitä. Me kannustamme niihin, jos kunta itse arvioi, että olosuhteista johtuen olisi järkevämpää toimia jonkun toisen kunnan kanssa yhdessä. Me tuemme sitä. Mutta emme me ole esittäneet kuntien määrän vähentämistä. Suomen kuntarakenne on hajanainen, sen uskallan sanoa. 306 kuntaako meillä tällä hetkellä on? Se on liikaa tämän kokoiseen maahan, [Antti Kurvinen: Siinä se kuultiin!] ja olisi järkevää päästä yhdessä ratkaisuun siitä, [Puhemies: Aika!] miten kuntien määrä olisi elinvoimaisempi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten edustaja Riipi.

16.43 **Mika Riipi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä on kaikkien aikojen keskittäjähallitus, ja voi sanoa ehkä vielä, että pienten kuntien painajainen. Te olette ajaneet kymmeniä pieniä lukioita ahdinkoon. [Mauri Peltokangas: Keskusta on lakkauttanut satoja!] Te olette pakottaneet hyvinvointialueita karsimaan erityisesti harvaan asutun alueen palveluita, ja nyt te olette vielä hankintalailta pistämässä pienten kuntien veronmaksajille puolen miljardin laskun. [Tuomas Kettunen: Ohhoh!] Ja nyt kun miettään tulevan vaalikauden sopeuttamista, niin mitäs on keksitty? No, pienet kunnat. [Antti Kurvinen: Niinpä!] Kyllä tämä tilanne on sellainen tässä maassa, että me tarvittaisiin koko hallinnon uudistus, myös ne ministeriöt mukaan ja nämä Helsingin vallankamarit. Minä haluaisin kysyä, arvoisa valtiovarainministeri: Te olette julistautuneet salonkikelvottomiksi, mutta onkohan se nyt kuitenkin niin, että nämä vallan salongit ovat ruvenneet kiehto-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 61/2026 vp

maan niin paljon, että ministeriöitä ei enää voi kurittaa, mutta pieniä kuntia voi? [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ottaako ministeri Purra? — Olkaa hyvä.

16.44 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se, että keskusta rakentaa kyselytuntikysymyksensä vuoden 2012 joidenkin puolueen linjojen ympärille [Sari Sarkomaa: Kertoo paljon keskustan uudistuskyvystä!] ja kieltäytyy näkemästä, minkälainen muutos tässä maassa on tapahtunut sen väestöpohjassa, [Antti Kurvinen: Perussuomalaisissa on tapahtunut suuri muutos!] ylipäättänsä koko Suomen rakenteissa, on kyllä hyvin erikoista. Samaan viittaa se, että te mainitsitte näistä pienistä lukioista. Täsmennän katselijoille, että keskusta tarkoittaa tässä siis sitä, että Euroopan ulkopuolelta pitää tuoda suomalaisen veronmaksajan rahalla opiskelijoita pieniin lukioihin, jotta ne voidaan säilyttää.

Mitä tulee sitten tähän valtionhallintoon, johon te viittasitte, niin tämä hallitus on tehnyt yli 700 miljoonan säästöpäätökset valtionhallintoon. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Me todellakin keskitymme siihen, että rakenteita järjeistetään ihan kaikkialla. [Antti Kurvinen: Keskitätte!]

Kysymyksen käsittely päättyi.